

ONDERWJS **raad**

Naar een nieuwe kleuterperiode in de basisschool

Ib Waterreus

ORD, Enschede 25 juni 2010

Kern van het advies

- **Basisschool verzorgt rijk aanbod voor driejarigen gedurende 5 ochtenden**
- **Minimaal helft van personeel HBO-opgeleid**
- **Twee specialisaties in PABO**
 - 3-8 jarigen
 - 6-12 jarigen
- **Aanbod wordt publiek bekostigd - beperkte meerkosten (100-200 miljoen euro)**

Aanleiding

Beter pedagogisch aanbod van drie tot zes jaar gewenst

- Cruciale fase in ontwikkeling van jonge kinderen, veel baat bij hoogwaardig pedagogisch aanbod
- Vrijwel alle kinderen nemen deel aan voorschoolse voorziening, maar zorgen over kwaliteit

Deelname aan voorschoolse voorzieningen

Totale deelname aan één of meerdere voorschoolse voorzieningen	92%
Kinderdagverblijf (stijgend)	43%
Peuterspeelzaal (dalend)	63%
Voorschools programma (stijgend)	13%

Zorgen over kwaliteit voorschoolse voorzieningen

Bestaande aanbod voldoet niet aan gewenste kwaliteit:

- Dalende kwaliteit in kinderdagverblijven, focus op verzorging
- Sterk daling deelname aan peuterspeelzalen: alleen peuterspeelzalen met achterstandsleerlingen dreigen over te blijven
- Gebrekkige aansluiting tussen voorschoolse programma's in peuterspeelzaal en kinderopvang en vroegschoolse programma's in basisschool

Hoogwaardig aanbod voor driejarigen in andere landen

Voorbeelden van landen met publiek bekostigd aanbod voor driejarigen, in combinatie met hogere opleidingseisen voor begeleiding:

Vlaanderen: hele dagen

Denemarken: hele dagen

Italië: hele dagen

Verenigd Koninkrijk: halve dagen

Internationaal onderzoek laat zien dat kwalitatief hoogwaardig aanbod positieve effecten kan hebben op cognitieve en non-cognitieve ontwikkeling

“kan”: kwaliteit begeleiding cruciaal voor effectiviteit

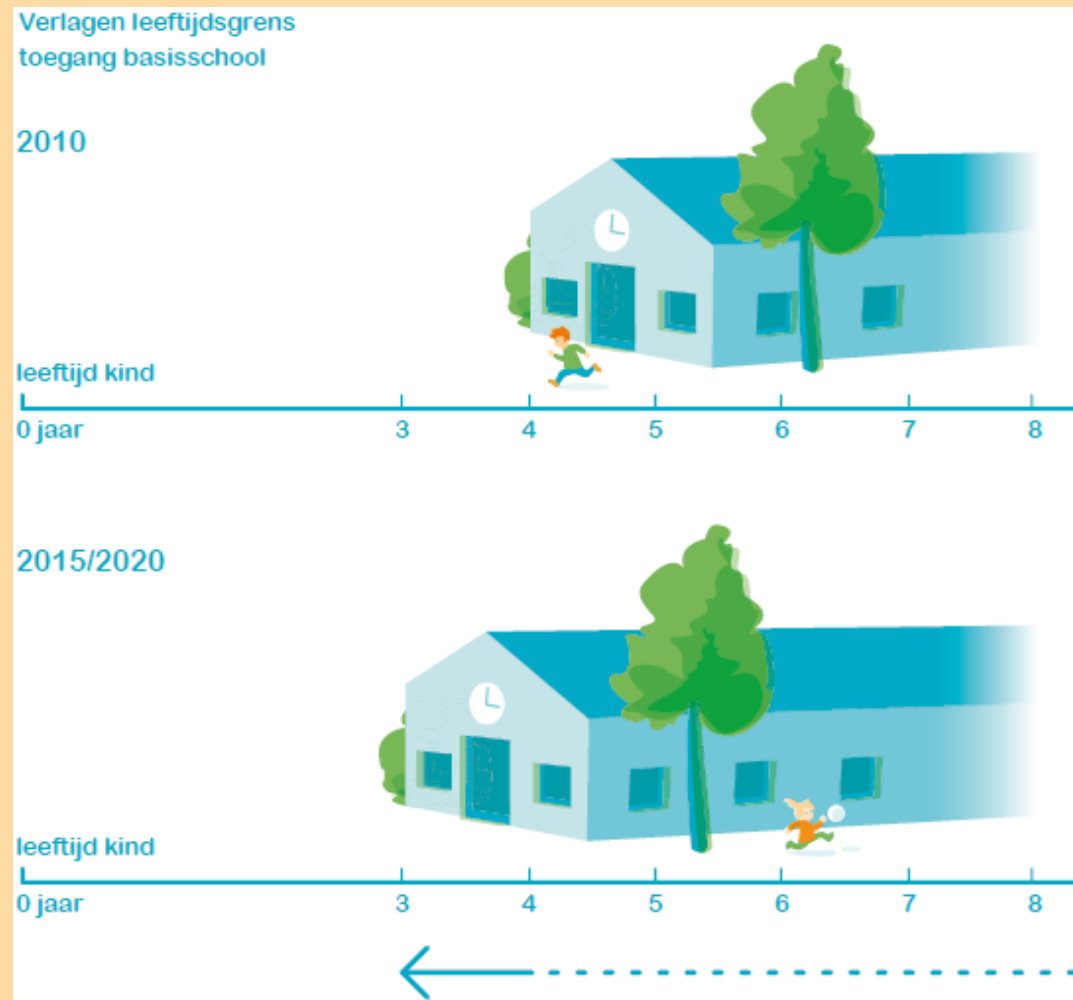
Naar een nieuwe kleuterperiode in de basisschool

Versterking kleuterperiode in basisschool gewenst

- Kleuteronderwijs sinds 1985 onderdeel van basis-onderwijs maar nog steeds “breuk” tussen groep 2 en 3
- Samenvoeging van KLOS en PA tot PABO heeft geleid tot minder aandacht voor kleuterperiode in opleiding
- Angst voor verschoolsing kleuteronderwijs en nadruk op cognitieve resultaten

Na 25 jaar tijd om kleuterperiode als geheel te herzien...

Advies: aanbod van vijf ochtenden voor driejarigen bij basisschool

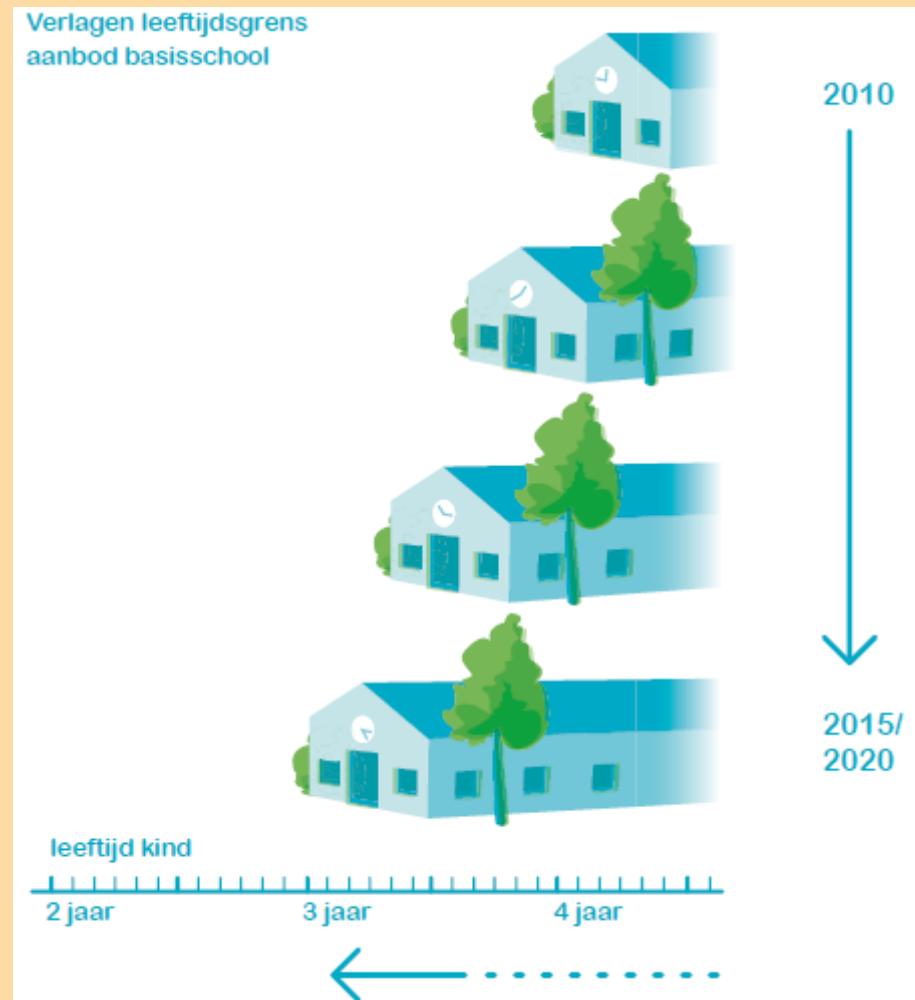
Naar een nieuwe kleuterperiode in de basisschool

Invoeringsvariant: aanbod in voorschoolse voorziening

Naar een nieuwe kleuterperiode in de basisschool

Invoeringsvariant: geleidelijke vervroeging instroom

Naar een nieuwe kleuterperiode in de basisschool

Inhoud van pedagogisch aanbod voor jonge kinderen

Grote diversiteit aan bestaande programma's

- Brede ontwikkeling via rijk aanbod met weinig sturing, bijvoorbeeld Montessori-onderwijs
- Brede ontwikkeling via rijk aanbod en veel sturing, bijvoorbeeld Reggio Emilia en Ontwikkelingsgericht onderwijs
- Specifieke cognitieve vaardigheden met veel sturing, bijvoorbeeld gericht op taal en rekenen

Wijze van invulling aanbod is aan scholen maar evaluatie en verbetering van programma's gewenst

Financiering aanbod driejarigen

Extra kosten zijn beperkt: 100-200 miljoen euro

- Structurele kosten van aanbod vijf ochtenden voor alle driejarigen bedragen 400-500 miljoen euro
- Daartegenover staat een besparing op reeds bestaande voorzieningen voor driejarigen van 300 miljoen euro
- Uitgaande van minimaal 1 begeleider op 12 kinderen en minimaal 50% hoger opgeleiden
- Rekening gehouden met blijvende behoefte aan (naschoolse) opvang voor circa helft kinderen

Aanvullend beleid

Inhoudelijke en organisatorische randvoorwaarden

- Opstellen brede ontwikkelingsdoelen voor kleuterperiode als handvat voor leerkracht
- Evaluatie en verbetering bestaande inhoudelijke programma's
- Meerjarig invoeringstraject met ontwikkelings- en huisvestingsplan

- Waarborging van kwaliteit personeel cruciaal:
- Bijscholing van zittend personeel
- Aangepaste opleiding voor nieuw personeel

Goed opgeleid personeel: herinrichting PABO

Beter pedagogisch aanbod van drie tot zes jaar

- **Basisschool verzorgt rijk aanbod gedurende 5 ochtenden voor driejarigen**
- **Minimaal helft van personeel HBO-opgeleid**
- **Twee specialisaties in PABO**
 - 3-8 jarigen
 - 6-12 jarigen
- **Beperkte meerkosten (100-200 miljoen euro)**
- **Plus: publieke voorziening en beheersmatige eenvoud in vergelijking met huidige situatie**

Kwaliteit aanbod zodanig dat geen enkele ouder het zijn kind wil ontzeggen

Eerste reacties in media

Veel reacties van ouders en anderen, zowel negatief als positief:

- **Angst voor verschoolsing (daarom herziening gehele kleuterperiode en pabo-specialisatie van belang)**
- **Welkome oplossing voor driejarigen die zich nu op kinderdagverblijf vervelen**

- **Rouvoet (CU) heeft bedenkingen**
- **Dibi (GL) omarmt het advies maar waakt wel over het vrij spelen**
- **Rinnooy Kan (SER) vindt advies het navolgen meer dan waard**

- **Trouw is bang voor verschoolsing**
- **NRC is positief over het idee maar wil 3 ipv 2 specialisaties binnen de PABO**

Eerste reacties uit veld

PO Raad, AOb, AVS

- **PO Raad: gemengd vanwege gezamenlijke Taskforce Opvang/Onderwijs met MO-Groep**
- **AOb: ondersteuning in eigen media**
- **AVS: positief, wil zelfs nog verder gaan**

ONDERW | **JS raad**

Nassaulaan 6 – 2514 JS Den Haag

www.onderwijsraad.nl

Naar een nieuwe kleuterperiode in de basisschool